

การพัฒนาทักษะการคิดทางบวกสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมแนวทางการเรียนรู้ด้วยจิตศึกษา

Developing Positive Thinking Skills for Early Childhood

with Mental Education Guided Learning Activities

วราภรณ์ พรหมสอน, ธิติสุดา ต้นเชื้อ, เมธาวี อรรธาเวช และธิดารัตน์ จันทะหิน

Waraporn promson, Thitisuda tonchuea, Mathawee Atthawet and Thidarat Jantahin4

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี

Faculty of Education Ubonratchathani Rajabhat University, Ubonratchathani

E-mail: Motnw4@gmail.com

Received June 27, 2023; Revised June 29, 2023; Accepted June 30, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการคิดทางบวกของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมจิตศึกษา ก่อนและหลังการทดลอง 2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดทางบวกของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมจิตศึกษา ก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย การศึกษาครั้งนี้ ทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุ 5 ขวบที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 และปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านด้ามพริ้ว ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 11 คน เป็นกลุ่มทดลอง ที่ทำการจัดกิจกรรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้จิตศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยโดยสรุปมีดังนี้ (1.) ผลวิเคราะห์การใช้กิจกรรมจิตศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการคิดทางบวกของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด้ามพริ้ว ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีได้ (2.) หลังการใช้กิจกรรมจิตศึกษาช่วยให้เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดทางบวกสูงกว่าก่อนการพัฒนา คะแนนความแตกต่างก่อนและหลังการพัฒนามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

คำสำคัญ: ความร่วมมือ; การละเล่น; พฤติกรรม

Abstract

The objectives of this research were to: 1) Study the positive thinking of early childhood Who received mental education activities before and after the experiment; 2) Compare the positive thinking ability of early childhood Who received mental education activities before and after the experiment. Research target group: This study Conducted a study with 11 male and female preschool children aged 5 years studying in Kindergarten level, semester 2, academic year

2019, Ban Mak Pha School, Kham Yai Sub-district, Muang District, Ubon Ratchathani Province, is an experimental group organized activities using mental education learning management. The instrument for collecting the data were mean (\bar{x}), standard deviation and T-test statistics.

The results of the research are as follows: (1) The results of analysis of the use of psycho-educational activities can improve the positive thinking skills of early childhood. Kindergarten Year 2, Ban Mak Pha School, Kham Yai Sub-district, Muang District, Ubon Ratchathani Province. (2) After using psycho-education activities, early childhood children have higher positive thinking skills than before development. The difference score before and after development was statistically at 0.5 level of significance.

Keywords: Cooperative, Play activities, Behavior

บทนำ

มนุษย์เกิดมาต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา ซึ่งปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อ ๆ ไปเด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังคำกล่าวของ ศ.ดร.เจมส์ เจ. เอดแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. 2546 ที่ว่า "การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว" ดังนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด กล่าวคือ เด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีมีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่ง และเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ 21 ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย แต่คุณภาพของเด็กปฐมวัยยังเป็นจุดอ่อนที่เข้าขั้นวิกฤติของประเทศไทย ที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐและทุกภาคส่วน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน สังคม บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ครูผู้ดูแลเด็ก โรงเรียน องค์กรท้องถิ่นทุกระดับ บุคลากรพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคศาสนาและภาคธุรกิจ จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของช่วงปฐมวัย ตระหนักในพันธกิจและลงมือช่วยกันทำให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัย(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2562 : 1)

เป้าหมายที่แท้ของการศึกษา คือ การเปลี่ยนผู้เรียนจากผู้ไม่รู้ผู้รู้และผู้เป็น ที่เห็นได้จากการมีวิธิตัด จิตสำนึกที่เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อตอนที่ยังไม่รู้และเกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายว่า การศึกษาที่เป็นอยู่ในสังคมปัจจุบันนั้นสร้างผู้เรียนให้เป็นเพียงผู้จำ ล้วนเป็นเพียงการจำเพื่อนำไปสอบ สร้างให้ผู้เรียนมีสภาพเป็นตำราที่เดินได้ โดยไม่ได้นำเอากระบวนการ “การเปลี่ยนคน

สร้างสรรค์สังคม” มาเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษา คำถามที่เกิดตามมา คือ หากการศึกษาที่เป็นอยู่พาเราไปสู่ทางออกของปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ไม่ได้ หนำซ้ำกลับยิ่งสร้างปัญหาใหม่เพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ เพราะวิธีของการศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นการศึกษาที่สร้างให้คิดแบบแยกส่วน หล่อหลอมให้คนมีจิตสำนึกการแข่งขัน และยึดเอาตนเอง หรือหมู่พวกของตนเป็นศูนย์กลาง สารพันปัญหาที่มีมิติความรุนแรงระดับโลกที่เกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้ เช่น ภาวะโลกร้อน วิกฤติแฮมเบอร์เกอร์ ส่วนปัญหาความแตกต่างทางความคิดทางด้านการเมืองจนกลายเป็นความแตกแยกก็เป็นปัญหาที่พบได้ทั้งในระดับประเทศ และในระดับบุคคล ก็ยังพบว่าคนในยุคนี้ “ทุกอย่าง สุขยาก” ทั้งนี้ล้วนเกิดขึ้นมาจากการที่ปัจเจกบุคคลขาดสำนึกที่ดีและขาดซึ่งความตระหนักถึงภาวะหน้าที่ของตนที่มีต่อมวลมนุษยและสรรพสิ่งในธรรมชาติ พอกล่าวถึงสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และโจทย์การศึกษาแบบไทย ไม่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาผู้เรียนได้ตามการเปลี่ยนแปลง คงมีคำถามตามมาว่า “จะอย่างไร” และ “มีวิธีการอย่างไร” กระบวนการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงเน้นให้ผู้เรียนอยู่กับความจริงสูงสุด ที่เมื่อเข้าถึงแล้วจะก่อให้เกิดอิสรภาพความสุข ความรักเพื่อนมนุษย์และธรรมชาติ อันเป็นไปเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การศึกษาเช่นนี้จึงเป็นการศึกษาที่ต้องพัฒนามนุษย์อย่างเป็นองค์รวม เป็นการพัฒนาปัญญาภายใน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและส่งผลกระทบต่อชีวิตด้านในของผู้เรียนจนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่าน จิตศึกษา คือการพัฒนาปัญญาภายใน เป็นอีกหนึ่งในวิธีการเรียนรู้ที่นำผู้เรียนไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะพิเศษ คือมุ่งไปที่การพัฒนาชีวิตโดยการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก จากรากฐานของการปฏิบัติฝึกฝนจริงการสร้างความเป็นชุมชนและวิถีชุมชน การใช้จิตวิทยาเชิงบวกผ่านกิจกรรมจิตศึกษา (กัมพล เจริญรัก)

หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 คือการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน คิดเป็น วิเคราะห์เป็น และสร้างองค์ความรู้ที่สามารถส่งผลให้บุคคลเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพแห่งตนกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ครูและสถานศึกษาต้องนำไปสู่การปฏิบัติ คือการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้แบบเดิมที่เน้นการท่องจำทำตาม โดยมีครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เป็นกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (นภเนตร ธรรมบวร. 2544: 1) การใช้ความคิด มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เพราะชีวิตที่จะเป็นปกติสุข และการประสบผลสำเร็จในชีวิต เป็นผลมาจากประสิทธิภาพของการคิด (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. 2541: 2) สอดคล้องกับอรพรรณ พรสีมา ที่กล่าวว่าผู้ที่มีทักษะการคิดระดับสูง มีเหตุ มีผล มีวิจารณ์ญาณที่ถูกต้องเหมาะสมหรือมีความคิดสร้างสรรค์จะได้รับยกย่องจากสังคม และจะเป็นผู้นำสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้า (อรพรรณ พรสีมา. 2543: 1) เด็กปฐมวัยและการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาเป็นอย่างมาก และทักษะด้าน “การคิด” เป็นความสามารถที่อยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคน แต่จะมีความแตกต่างกันในแง่ของคุณภาพในการคิด บางคนคิดแล้วได้สิ่งที่มีประโยชน์ บางคนคิดแล้วได้สิ่งที่เป็นโทษ คนที่คิดแล้วได้สิ่งที่เป็นประโยชน์เรียกว่าคนนั้นคิดเป็น การคิด

เป็น เป็นศักยภาพที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 22) ความสามารถในการคิดของมนุษย์ไม่ใช่พรสวรรค์ไม่ใช่ความเป็นอัจฉริยะที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด แต่เป็น ศักยภาพที่สามารถเรียนรู้ และพัฒนาได้อย่างไม่มีสิ้นสุด (ชาติ แจ่มนุช. 2545: 73) การคิดเป็นกลไกสำคัญของสติปัญญาที่สร้างความเจริญงอกงามขององค์ความรู้และผลิตผลทางสติปัญญาที่เกิดคุณอนันต์ คนคิด เป็น คิดแยบยลจะทำงานได้มีประสิทธิภาพมากกว่าคนคิดไม่เป็น คิดหยาบ คิดไม่มีเหตุผล (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547ก: 46) สังคมที่มีนักคิดมาก ๆ จะเป็นสังคมที่มีความเจริญ ก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ทางด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การแพทย์ การค้า การศึกษา และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ จนกระทั่งได้รับยกย่องให้เป็นผู้นำสังคมโลก ประเทศที่พัฒนาแล้วต่างสนใจและใช้งบประมาณมหาศาลในการพัฒนานักคิด เพื่อพัฒนาเยาวชนให้สามารถคิดในระดับสูง (อรพรรณ พรสีมา. 2543: 1) การสอนคิดอาจมีหลายวิธี แต่ วิธีการสอนหนึ่งคือ การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้จะทำให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ กำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยต้องการค้นหาคำตอบ เพื่อจะอธิบายปัญหานั้นตามขั้นตอนการ สังเกต การอธิบาย พยากรณ์และทดสอบ และการนำความรู้ไปใช้ โดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดใน ขณะเดียวกันก็ฝึกให้ผู้เรียนใช้คำถาม เพื่อแสวงหาคำตอบด้วย (วิระยุทธ วิเชียรโชติ. 2524: 68) ซึ่งวิธีการนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหา ใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผล จนค้นพบความรู้หรือแนวทางใน การแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยอาศัยกระบวนการ จะช่วยพัฒนา ความคิดของนักเรียนได้ เพราะในแต่ละกระบวนการ จะมีขั้นตอนของการคิดตามลำดับ (อารี ภูสุวรรณ. 2538: 8) จากการศึกษางานวิจัย มีผู้นำวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้มาใช้เพื่อส่งเสริมกระบวนการ คิดให้กับนักเรียน เช่น มาเรีย(Maria. 1981) ได้ประเมินประสิทธิภาพการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ที่ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในกลุ่มนักเรียน เกรด 4 - 6 พบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ เรียนด้วยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้แตกต่างและสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับพิชิต แสงลอย (2522 : 25 - 43) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสอนแบบ สสวท.กลับแบบสืบเสาะหาความรู้ ที่มีผลต่อความคิด สร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ในชั้นประถมศึกษาปีที่2 ผลวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ ได้รับการสอนแบบ สืบเสาะหาความรู้มีความคิดสร้างสรรค์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบ สสวท. อย่างมีนัยสำคัญ จากงานวิจัยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ ซึ่ง เป็นการคิดที่เน้นการคิดริเริ่มและการคิดที่หลากหลายในการสอนคิดส่วนใหญ่จะเป็นการสอนให้เด็กมี ความคิดแบบใดแบบหนึ่งแต่การคิดอีกด้านหนึ่งคือการคิดทางบวก การคิดทางบวก หมายถึงความคิดในแง่ ดี ที่เรามีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว หรือที่มีต่อบุคคลอื่นและรวมถึงการมีทัศนคติที่ดีด้วย การสร้างความคิด ทางบวกสำหรับเด็กทำได้โดยการที่บุคคลรอบข้างเด็กต้องมีพฤติกรรมในทางบวก ทั้งการพูดคุย ปฏิสัมพันธ์ การปฏิบัติต่อเด็ก หรือการปฏิบัติระหว่างผู้ใหญ่ด้วยกัน เพราะเมื่อเด็กได้รับการปฏิบัติทางบวก หรือการ เข้าถึงทางบวก เด็กจะมีบุคลิกภาพที่เป็นคนที่มีความภูมิใจในตน (Self - esteem)สูง สามารถควบคุม อารมณ์ตนเองได้ (ปานใจ จิรานุกภาพ. 2543:34 -36) ความคิดทางบวกจึงเป็นพื้นฐานของการสร้าง สติปัญญาให้คนเราเกิดการคิดแก้ปัญหา และการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นจุดริเริ่มสร้างสรรค์ใน

การคิด ประดิษฐ์ ค้นคว้าหาแนวทาง และส่งผลออกมาในรูปสร้างสรรค์ เกิดประโยชน์สุข การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์ ย่อมทำให้บุคคลมีความฉลาดทางอารมณ์ พร้อมทั้งจะเผชิญและยอมรับในสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นแก่ตน บุคคลอื่น ๆ และต่อสังคมได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล สามารถบริหารจัดการตนเอง รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมี ประสิทธิภาพ (นิภา แก้วศรีงาม. 2547 : 76)

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะใช้กิจกรรมจิตศึกษาเพื่อพัฒนาความคิดทางบวกสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเพิ่มทักษะประสิทธิภาพในการคิดของเด็กให้เด็กได้ฝึกคิดทางบวกต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคมทำเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการคิดทางบวก อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในการที่จะพัฒนาความคิดที่ดี ที่จะเปลี่ยนความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง บุคคลอื่นและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

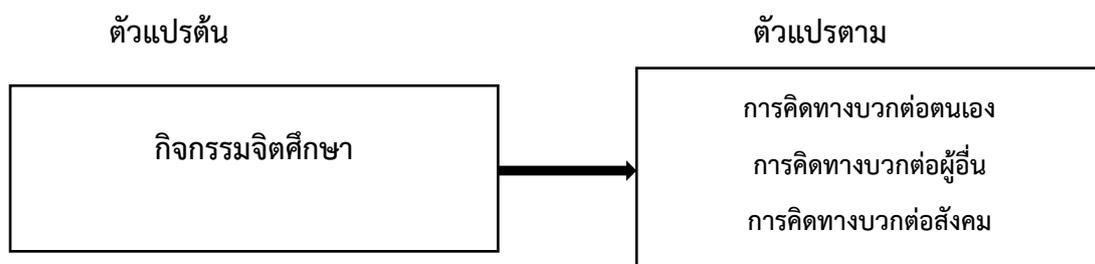
1. เพื่อศึกษาการคิดทางบวกของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมจิตศึกษาก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดทางบวกของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมจิตศึกษาก่อนและหลังการทดลอง

สมมติฐานงานวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จิตศึกษา มีความสามารถในการคิดทางบวก หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมจิตศึกษาและเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติมีความสามารถในการคิดทางบวกแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาทักษะการคิดทางบวกสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมแนวทางการเรียนรู้ด้วยจิตศึกษาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 และนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านด้ามพริ้ว ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังรูปที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ ทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยชาย – หญิง อายุ 5 ขวบ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านด้ามพริ้ว ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 11 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้เครื่องมือทดลองและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แผนการจัดการพัฒนาการคิดทางบวกด้วยกิจกรรมจิตศึกษา
2. แบบทดสอบการคิดทางบวก ได้แก่ การแสดงออกทางบวก 3 ด้าน การคิดทางบวกต่อตนเอง การคิดทางบวกต่อผู้อื่น และการคิดทางบวกต่อสังคม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ทีมผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลด้วยตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านด้ามพริ้ว ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1 โดยทีมผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ระหว่างวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 มีขั้นตอนในการวิจัยครั้งนี้ดังนี้

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบทดสอบการคิดทางบวกก่อนการจัดกิจกรรมกับนักเรียน
2. ดำเนินการสอนตามขั้นตอนของการใช้แผนการพัฒนาการคิดทางบวกด้วยกิจกรรมจิตศึกษาจำนวน 24 กิจกรรม
3. โดยให้เด็กทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบการคิดทางบวกแบบเดิมไปทดลองอีกครั้ง
4. นำผลแบบทดสอบการเรียนรู้ ทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบให้คะแนนแล้ว นำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาทักษะการคิดทางบวกของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ผลวิเคราะห์การใช้กิจกรรมจิตศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการคิดทางบวกของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด้ามพริ้ว ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีได้
2. หลังการใช้กิจกรรมจิตศึกษาช่วยให้เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดทางบวกสูงกว่าก่อนการพัฒนา คะแนนความแตกต่างก่อนและหลังการพัฒนามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมจิตศึกษา สามารถพัฒนาทักษะการคิดทางบวกได้ และหลังการใช้กิจกรรมจิตศึกษาช่วยให้เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดทางบวกสูงกว่าก่อนการพัฒนา คะแนนความแตกต่างก่อนและหลังการพัฒนา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประมาภรณ์ทองสุข (2550: 74) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดทางบวกสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีความสามารถในการคิดทางบวกสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลการทดลองนี้ยังสอดคล้องกับ รัชดา ชื่นจิตอธิภรณ์ (2550: 57) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยที่ได้ทำกิจกรรมฝึกคิดตามแนวคิดของเดอบีโน ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถด้านการคิดของเด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้ทำกิจกรรมฝึกการคิดตามแนวคิดของเดอบีโน มีความสามารถการคิดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นอกจากผลการวิจัยที่สอดคล้องกับผู้วิจัยอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ยังมีเหตุผลอื่นที่ทำให้ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจาก

1. กิจกรรมจิตศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการ ขั้นตอนการวิจัยคือผ่านกระบวนการกลั่นกรองจากผู้เชี่ยวชาญ 2 คน นำมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นนำไปใช้จริง
2. ผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมจิตศึกษาโดยผ่านขั้นตอนและกระบวนการอย่างมีระบบ และวิธีการที่เหมาะสมเริ่มจากการเรียบเรียงเนื้อหา การศึกษาหลักสูตร และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนด้านการคิดทางบวก วิเคราะห์เนื้อหา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แล้วดำเนินการสร้างตามหลักการ

ข้อเสนอแนะ

1. การนำกิจกรรมจิตศึกษาไปใช้ ครูผู้สอนต้องศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้และสอนตามเนื้อหาก่อนขณะที่เด็กปฐมวัยทำกิจกรรมครูต้องคอยดูแลให้คำแนะนำช่วยเหลือ และเมื่อเด็กปฐมวัยทำเสร็จครูต้องตรวจผลงานแจ้งให้เด็กทราบและแก้ไขข้อบกพร่องในทันที
2. เมื่อตรวจผลงานหากพบว่าเด็กปฐมวัยยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจ ควรให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง และจึงให้ใช้กิจกรรมจิตศึกษาในกิจกรรมต่อ ๆ ไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2527). รายงานการศึกษารูปแบบการเรียนการสอน.(อัตสำเนา) คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545ก,มกราคม). การสอนเดินเรื่องระดับอนุบาล. การศึกษาปฐมวัย.6(1) : 40-41.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545ข). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : เอดิสัน เพรส โปรดักส์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547ก,ตุลาคม). การสอนเด็กปฐมวัยให้คิด. การศึกษาปฐมวัย. 8(4) : 46.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547ข). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2548, เมษายน). การคิด. การศึกษาปฐมวัย. 9(2) : 29 – 36. เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.

จำนง วิบูลย์ศรี. (2536). อิทธิพลของภาษาต่อการคิดเชิงเหตุผลในเด็กไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิรพร ไชยเผือก. (2540). ผลของการใช้กิจกรรมการเล่นทรายเปียกที่มีต่อ ทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย. ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2530). การฝึกสมรรถภาพสมองเพื่อพัฒนาคุณภาพการคิด. ปรินญาศึกษาดุขฎีบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประวิตร ชูศิลป์. (2524). หลักการประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์กรมการฝึกหัดครู.

ปานใจ จิรานุภาพ. (2542, ตุลาคม). สอนอย่างไรให้เกิดความคิดเชิงบวก. การศึกษาปฐมวัย. 3(4): 21.

ปานใจ จิรานุภาพ. (2543, มกราคม). พูดอย่างไรจะสร้างความคิดเชิงบวกแก่เด็ก. การศึกษาปฐมวัย. 4(1):34.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอพีกราฟฟิกส์ดีไซด์

เสาวนีย์ จันท์ที. (2546). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากธรรมชาติตาม รูปแบบจิตปัญญาที่มีต่อการรับรู้การ
อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิชย์.

วิเชียร ไชยบัง (2555: 21). โรงเรียนนอกกะลา. พิมพ์ครั้งที่ 12. 2558